

иностранных инвестиций.

Положительным моментом во внешней торговле АР Крым в 2005 году является:

- преобладание экспорта товаров над импортом (положительное сальдо торгового баланса товарами достигло 187 млн.долл., услугами – 137,3 млн.долл).
- увеличение объемов как экспорта так и импорта товаров по сравнению с 2004г. на 29,3% и 12,9%;
- развитие услуг рекреационной сферы республики: так объем услуг предоставленных гостиничным хозяйством иностранным туристам по сравнению с 2004г. увеличился в 1,7 раза, санаторно–курортным комплексом – на 29,7%, турорганизациями – на 18%.

На настоящий момент Украина и Крым в ее составе находятся в процессе вхождения в систему мирового хозяйства. Процессы интеграции в мировой экономической простор достаточно сложны. Современные внешнеэкономические отношения Украины пребывают в состоянии перехода от старой системы организации экономических взаимоотношений к новым, связанным с поиском путей эффективной интеграции в мировое сообщество, с установлением устойчивых торговых связей с другими странами, с повышением роли международных организаций в достижении коллективной безопасности и обеспечении надежной защиты национальных интересов в условиях изменения внешней среды.

Источники и литература

1. Борщ Л.М. Інвестування: теорія і практика: Навч. посібник. – К.: Знання, 2005. – 470 с.
2. Гайдучкий А.П. Прямі іноземні інвестиції в аграрному секторі економіки України //Економіка АПК. – 2002. – 3 9. – С.91-95
3. Гайдучкий П.І., Баліцька В.В. Іноземні інвестиції в Україні. –К.6 Редакційно-видавниче відділення УкрІНТЕІ, 2004
4. Гальчинський А. Іноземні інвестиції: проблеми та перспективи //Дзеркало тижня. – 2005. – № 36(564). – С.8
5. Лесечко М.Д. Інвестиційний клімат: теорія і практика /М.Д.Лесечко, А.О.Черемис, О.М.Черемис: Українська академія держ. управління при Президентові України. – Львівський філіал. – Л.: ЛФ УАДУ, 2001. – 166 с.
6. Марченко С. Міжнародна кредитно-рейтингова оцінка інвестиційної привабливості України //Банківська справа. – 2004. – № 1. – С. 48–57.

Бугас Н.В.

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НА ЗАСАДАХ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

Постановка проблеми. Основною умовою досягнення необхідного рівня прибутковості будь-якого бізнесу в ринковій економіці є забезпечення конкурентоздатності товарів чи послуг, що виробляються. Практика показує, що цієї мети найчастіше досягають підприємства з більш високим конкурентним потенціалом. Під конкурентним потенціалом підприємства мають на увазі як реальну, так і потенційну здатність компанії розробляти, виготовляти, збувати та обслуговувати в конкретних сегментах ринку конкурентоздатні вироби, тобто товари, що перевершують за якісно-ціновими параметрами аналоги та мають більший попит у споживачів. Тому розробка методичних і практичних основ оцінки конкурентоздатності підприємств є, безумовно, актуальною в умовах побудови ринкової економіки.

Створення конкурентного середовища й подолання монополізму є одним з найважливіших напрямів економічної реформи в Україні. Проте, здійснена в Україні приватизація ще не призвела до створення сприятливого для економічного зростання конкурентного середовища. Схоже на те, що обмеження діяльності підприємств-монополістів для цього недостатньо, тому більше половини промислових підприємств продовжують бути монополістами у своїх галузях і тільки подальша приватизація та розукрупнення, а також зацікавленість у розвитку більшої кількості альтернативних виробництв може забезпечити необхідну конкуренцію на внутрішньому та зовнішньому ринку.

Підвищення конкурентоспроможності товарів вітчизняної легкої промисловості в умовах інтеграції України до Світової Організації Торгівлі (СОТ) набуває важливого значення у зв'язку з масовим імпортом товарів легкої промисловості з інших країн, серед якого імпорт з Китаю складає найбільшу загрозу для економічної безпеки нашої держави.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми конкурентоспроможності товарів та послуг в умовах ринку досліджені у наукових роботах таких відомих вчених, як П.Самуельсон, Й.Шумпетер, А.П. Градов, А.П.Гречан, В.Б. Соловйов, Дж. Робінзон, В.Г. Андрійчук та інші [1].

Виділення невирішеної раніше частини загальної проблеми. Повільні темпи розвитку легкої промисловості, а в останній час і її стагнація, спричиняють зниження конкурентоспроможності економіки України, що обумовлено рядом проблем:

- висока частка імпортованих товарів легкої промисловості, що ввозяться за заниженою митною вартістю та контрабандою, створюючи недобросовісну конкуренцію на ринку. Так, за 2005 р. В Україну імпортовано близько 140 млн. пар взуття, 312 млн. пар панчішно-шкарпеткових виробів і 30 млн. костюмів,

які ввезено переважно з порушенням правил добросовісної конкуренції, головним чином з країн з дешевою робочою силою. Через несплату в повному обсязі податків і мита такі товари в роздрібній торгівлі у 1,5–2 рази дешевші з товарами відповідної якості та асортименту легального вітчизняного виробника. Як наслідок, навіть ті підприємства, що підвищили свій технічний та асортиментний рівень, і продукція яких успішно реалізується на світовому ринку, не в змозі конкурувати на внутрішньому ринку.

- Недостатня купівельна спроможність населення;
- висока собівартість вітчизняних товарів легкої промисловості. Так, аналіз економічних чинників, що впливають на конкурентоспроможність вітчизняних товарів, засвідчує, що підприємства працюють практично за умов світових цін на основні види сировини, матеріалів та устаткування, які формують 65-80% собівартості продукції, а витрати на оплату праці становлять лише 10-20% собівартості.
- різке скорочення сировинної бази та повна залежність текстильної промисловості від імпортованої сировини;
- відсутність рівних умов для великих підприємств і малого бізнесу щодо особливостей оподаткування;
- відсутність привабливих умов, щодо залучення інвесторів для динамічного розвитку легкої промисловості;
- не спрощено митні процедури для роботи підприємств легкої промисловості як за давальницькою схемою, так і за умови чистого експорту;
- у більшості приватизованих підприємств легкої промисловості немає ефективного власника, який своїми коштами відповідав би за результати роботи підприємств, тому більше половини промислових підприємств галузі є збитковими [2].

Перелік проблем можна продовжити й деталізувати. Це й високі постійні витрати, й низька ефективність системи фінансового управління, й відсутність управління витратами тощо. Без вирішення всіх цих проблем, без постійного вдосконалення усієї системи менеджменту неможливо розраховувати на успіх в конкурентній боротьбі. Через це мають пройти усі підприємства, раніш чи пізніш. Або на них очікує доля підприємств, які перестали існувати, не зумівши адаптуватися до ринку. Вже нині необхідно застосовувати в управлінні технології розробки 80-х та 90-х років, які забезпечуватимуть працездатність підприємства через 50–10 років, а на підприємствах ще не освоєно інструменти управління середини минулого століття.

Виклад основного матеріалу. Дослідження у легкій промисловості призвели до висновку, що більшість підприємств, навіть дуже успішних, просто не готові до роботи на конкурентних ринках. Дається взнаки дефіцит практичних знань, які потрібні для роботи підприємства у конкурентному середовищі й залучення інвестицій. Цей дефіцит стає все більш явним у міру зростання вимог до менеджерів вищого та середнього рівня внаслідок ускладнення ринкового середовища, зростання конкуренції. На підприємствах не застосовують нові методи управління через відсутність підготовлених „команд“, фахівців, які мають навички й знання, необхідні для проведення перетворень, менеджери підприємств не досить володіють практичним інструментарієм аналізу діяльності підприємства та вироблення рішень.

Очевидно, тому мрією багатьох підприємств є робота з давальницькою сировиною, коли не потрібно дбати про розробку моделей, турбуватися про сировину, організувати збут. Розплата за це – низька інвестиційна привабливість підприємств легкої промисловості. Через брак грошей, оборотних коштів багато підприємств перебувають на межі банкрутства. Водночас багато потенційних інвесторів побоюються вкладати гроші в підприємства галузі, насамперед, через їхню організаційну невідповідність до управління та використання інвестицій.

Серед найважливіших чинників, що спричинили збитковість основної діяльності промислових підприємств, можна виділити такі: зміна умов зовнішнього середовища, втрата колишніх ринків збуту і загострення конкуренції при виході на нові ринки, слабка розвинутість внутрішнього ринку, несвоєчасне оновлення товарної продукції. Так, у легкій промисловості в результаті перенасиченості товарного ринку більш дешевою імпортною продукцією пропозиція аналогічної продукції вітчизняних товаровиробників перевищує попит на неї. За цих умов вітчизняні підприємства практично не можуть реалізувати свою продукцію за рентабельною ціною, оскільки імпортер при вивезенні товару з країни походження отримує компенсацію ПДВ на повну вартість товару, а при ввезенні його в Україну ПДВ сплачується із заниженої його митної вартості. Таким чином, імпортер отримує пільги в розмірі *v* розмірі, що майже дорівнює ставці ПДВ в Україні. Поряд із зростанням кількості імпорту, важливим негативним чинником є безпрецедентне заниження митної вартості товарів легкої промисловості (в окремих випадках - у десятки разів) проти реальної ціни [3].

Збитки від господарської діяльності виникають головним чином під впливом постійних елементів у витратах підприємств, до яких належать адміністративні витрати (загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства); витрати на збут (витрати підприємства, пов'язані з реалізацією продукції (товарів), та витрати на утримання підрозділів, що займаються збутом продукції (товарів), рекламою, доставкою продукції споживачам тощо) та інші операційні витрати (собівартість реалізованих виробничих запасів; сумнівні (безнадійні) борги та втрати від знецінення запасів, від операційних курсових різниць; визнані економічні санкції, відрахування для забезпечення наступних операційних витрат тощо). З переходом підприємств на ринкові методи господарювання ці витрати різко зросли порівняно з дореформним періодом.

Отже з вищесказаного можна зробити висновок, що вдосконалення системи управління для підприємств легкої промисловості є нині обов'язковою умовою виживання та розвитку. Перспектива роботи галузі полягає у збільшенні частки вітчизняних товарів на внутрішньому ринку та у зростанні експорту продукції

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НА ЗАСАДАХ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

власного виробництва. Це дозволить щорічно стабільно нарощувати обсяги виробництва, розширювати асортимент продукції, суттєво покращувати фінансовий стан підприємств, створювати нові робочі місця. Легка промисловість взмозі повернути свої позиції у структурі промислового виробництва країни, що безумовно позитивно вплине на стан економіки в цілому.

Сучасний стан легкої промисловості України, а також загострення конкуренції на світовому ринку в умовах його глобалізації, потребують здійснення державою системних кроків по забезпеченню конкурентоспроможності галузі. Для цього необхідно здійснити заходи, спрямовані на:

- удосконалення структури виробництва постійного моніторингу внутрішнього і зовнішнього ринків товарів легкої промисловості та запозичення світового досвіду функціонування виробничого комплексу виготовлення цих виробів;
- дієвий захист вітчизняного ринку від недобросовісної конкуренції при імпорті товарів легкої промисловості за заниженими митними цінами;
- проведення ефективної митно-тарифної політики з метою захисту вітчизняного виробника товарів легкої промисловості;
- розширення впливу регіонів на розвиток легкої промисловості;
- створити умови для запровадження нових технологій і устаткування з поліпшеними техніко-економічними показниками, зменшеною енерго- і ресурсоемністю виробництва, зменшеними екологічними навантаженнями на довкілля;
- створити і реалізувати інноваційну модель розвитку легкої промисловості України із зміцненням матеріально-технічної бази та забезпечити здійснення державної науково-технічної та інноваційної політики. Це можна здійснити шляхом залучення інвестицій та переоснащення виробництва сучасною технікою. Так, швидкість технологічних змін в умовах гострої конкуренції потребує від корпорацій безперервного здійснення інноваційної діяльності, тобто інвестування у власні дослідження, інформаційно-комунікаційні технології, маркетинг, дизайн, придбання нових розробок, обладнання тощо [4].

Ще однією з причин не конкурентоспроможності українських товарів легкої промисловості є високі постійні витрати, низька ефективність системи фінансового управління й відсутність управління витратами тощо. Без усунування усіх цих проблем, без постійного вдосконалення усієї системи менеджменту неможливо розраховувати на успіх в конкурентній боротьбі.

Традиційні шляхи зниження витрат виробництва, як правило, вже вичерпали себе. На сьогоднішній день, на нашу думку, значним чинником мінімізації витрат виробництва на підприємствах легкої промисловості та одним з чинників зростання обсягів випуску конкурентоспроможної продукції є підвищення технічного рівня виробництва, впровадження новітніх технологій, нових видів матеріалів і комплектуючих та нарощення потужностей за рахунок вітчизняних та іноземних інвестицій. Відбуваються зміни звичного кола постачальників матеріально-технічних ресурсів, посередницьких і сервісних організацій, типології товарів руху товарів. Частота подібних змін залежить від інноваційної активності промислового підприємства.

Висновки. Отже, важливим фактором, що обумовлює необхідність ефективної підтримки інноваційного процесу промислового підприємства, є потреба зниження та оптимізація його витрат і затрат на всіх стадіях відтворення інноваційної продукції і технології. Основними складовими витрат інноваційного підприємства які можуть бути оптимізовані, є:

- операційні витрати, і витрати по закупівлі, транспортуванню, збереженню матеріальних ресурсів і готової продукції на складі та її розподілу;
- трансакційні витрати, величина яких за умов безперервного виробництва нової продукції істотно зростає;
- альтернативні витрати і витрати, пов'язані з ризиками планування і реалізації конкретного інвестиційно-інноваційного проекту промислового підприємства (небезпекою збитків, зниженням його ефекту та ефективності) [5.с. 93–95].

Джерела та література

1. Реутов В.Є. Конкурентоздатність підприємства: критерії. Показники і методики оцінювання // Економіка і держава. – 2006. – № 5. – С. 65 – 67.
2. КОНЦЕПЦІЯ Державної цільової програми розвитку легкої промисловості на період до 2011 року // Легка промисловість. – 2006. – № 3. – С. 5 – 6.
3. Солуянов Г.І. Нелегкі проблеми легкої промисловості // Легка промисловість. – 2005. – № 3. С. 24 –25.
4. Космидайло І.В. Інноваційна діяльність підприємств: зарубіжна практика // Актуальні проблеми економіки. – 2006. - № 9(63). – С. 174 – 180.
5. Яковенко В.Б. Введение в инновационные технологии. –К.: Изд.- во Европ. Ун-та, 2002. – 279.